

Til

Statsråd Anniken Hauglie

NITO

Oslo, 1.2.2017

Tiltak for styrket innsats mot arbeidsledige

NITO og Tekna opplever at vi fortsatt står i en ekstraordinær situasjon som bør møtes med ekstraordinære virkemidler. Ledigheten blant ingeniører fortsetter å stige, ikke minst på Sør-Vestlandet. Ledigheten ellers er i ferd med å flate noe ut. Det er også en økning i antallet ledige som nærmer seg eller har passert grensen på 104 uker for å motta dagpenger.

Vi sender derfor med dette over fire forslag til styrket innsats mot arbeidsledige. Innspillene er også sendt NAV. Alle forslagene har til felles at vi ønsker å styrke ordninger som peker i retning av å få folk raskere inn i sin neste jobb:

- Etablering av arena for å utnytte eksisterende virkemidler i NAV.
- Øke antall og justere innretningen på arbeidstrening i utsatte ledighetsområder
- Gjøre det noe lettere å kombinere utdanning og dagpenger
- Utvide adgangen til å kombinere dagpenger med gründervirksomhet

A. Etablering av arena for å utnytte eksisterende virkemidler i NAV

Tekna Stavanger avdeling og NITO Rogaland har foreslått et pilotprosjekt i Rogaland rettet mot langtidsledige. Prosjektet dreier seg om å etablere en arena for NAV lokalt, næringslivet, kommunene og fylkeskommunen for å bedre utnytte eksisterende ordninger i NAV.

Prosjektet kan realiseres gjennom bruk av midler fra regjeringens tiltakspakke som har tilfalt kommunene og utvidet bruk av ordninger som inkluderingstilskudd. Dette vil være mulig dersom kommunene samarbeider tett med NAV lokalt, næringslivet, kommunene og fylkeskommunen. Kommunene bør eie og drifte prosjektet i samarbeid med NAV.

B. Behovet for å øke antall og justere innretningen på arbeidstrening i utsatte ledighetsområder

NITO og Tekna ønsker ikke å utvide ordningen med maksimalt 104 uker dagpenger. Våre medlemmer ønsker primært å komme i jobb, ikke å motta dagpenger.

Det er imidlertid en økende andel langtidsledige blant våre medlemmer som har mistet dagpenger, eller står i fare for å miste dagpengene. Det er en ekstraordinær situasjon som bør møtes med ekstraordinære virkemidler. Spørsmålet er hva som er relevant tiltak for å få flere personer med høyere utdanning i jobb.

For de som passerer 104 uker mener Tekna og NITO det bør det åpnes for en form for lønnstilskudd som gjør det lettere for folk med erfaring fra én bransje til å komme seg inn i en annen bransje og vise seg fram. Dette er særlig aktuelt for de som har erfaring fra olje- og gassvirksomhet, men som nå sliter med å få vist seg fram i nye bransjer.

Derfor mener NITO og Tekna at ordningen med arbeidstrening (tidligere «tiltaks plasser») og inkluderingstilskudd bør utvides og tilpasses slik at den i større omfang inkluderer personer som har behov for å få arbeidstrening i nye bransjer. En slik innretning vil stimulere til økt mobilitet, og sørge for at personer med teknologisk kompetanse og erfaring fra én bransje kan gi impulser og ideer inn i andre virksomheter.

NAV forteller oss at i forbindelse med arbeidstreningss plasser må det også følge tilstrekkelige midler til administrasjon av nye plasser. Dette er noe vi ber statsråden ta høyde for i oppfølgingen av dette forslaget.

C. Behov for å gjøre det noe lettere å kombinere utdanning og dagpenger

Endring av dagpengeforskriften

Et økende antall høyt utdannede arbeidsledige ønsker faglig påbygning mens de søker på nytt arbeid, framfor å sitte som passive dagpengemottakere. Dagens regler er imidlertid til hinder for relevant kompetanseheving for arbeidsledige med høy utdanning. De som ønsker å oppdatere seg, blir i praksis sittende som passive mottakere av dagpenger framfor å gjøre seg mer kvalifisert til sin neste jobb.

Hovedregelen i Folketrygdloven er at det ikke ytes dagpenger de som tar utdanning eller opplæring i arbeidstiden (FTL §4.6). Loven gir imidlertid anledning til å gjøre unntak for «*utdanning eller opplæring av kortere varighet innenfor normal arbeidstid*». Dette unntaket er konkretisert som «*ved deltaking i kortvarig utdanning eller opplæring på full tid som i sin helhet er gjennomført innenfor en tremåneders periode*». (Dagpengeforskriften, 4.3b). Dette unntaket gjelder imidlertid ikke for kurs som gir studiepoeng, ved at «*(e)nhver deleksamen regnes i denne sammenheng som del av et lengre utdanningsløp*» (Dagpengeforskriften, 4.3b).

Dette betyr at alle enkeltemner, kurs og del-kurs som gir studiepoeng – og som dermed kan inngå i en grad eller lengre utdanningsløp – gir grunnlag for avslag på dagpenger. NAV har ryggdekning fra Trygderetten. I en avgjørelse fra 2005 sitert fra Arbeids- og velferdsdirektoratets retningslinjer til bestemmelsen heter det: «*Selv om den enkelte student kun ønsker å ta et lite delfag, f.eks. et kurs som gir 10 studiepoeng uten å fullføre hele utdanningsløpet, kan det ikke godkjennes som kortvarig utdanning*».

For et land som er avhengig av godt kvalifiserte arbeidstakere, kan det neppe være en tilsiktet ordning at høyt utdannede arbeidstakere ikke har mulighet for å kvalifisere seg til en ny jobb ved å ta kurs på universitet og høyskole, men er henvist til sveisekurs eller truckførerbevis hvis man ønsker faglig påbygging uten å miste retten til dagpenger.

NITO og Tekna mener derfor setningen «*Enhver deleksamen regnes i denne sammenheng som del av et lengre utdanningsløp*» bør fjernes fra Dagpengeforskriften §4.3b.

En slik endring vil gjøre det mulig å ta kortere enkeltemner, kurs og delkurs med studiepoeng, uten at det er grunnlag for å gi avslag i dagpenger.

En slik endring gjør at vi holder fast ved det prinsipielle skillet mellom arbeidsledig og student, ved at alle de andre reglene og kriteriene for å kunne motta dagpenger under studier videreføres¹, samtidig som man gjør det noe lettere for arbeidsledige akademikere å ta påbyggingskurs og etter- og videreutdanning. Tekna og NITO ønsker ordninger som stimulerer til mobilitet inn i nye bransjer. Dette er et slikt tiltak.

NAV-finansiering av tilpassede kurs

Noen læresteder, blant annet NTNU, har nå begynt å tilby studiepoenggivende kurs som er innenfor dagens regelverk for dagpengemottakere.

Dette er imidlertid kurs som gjerne koster flere 10 000 kroner å ta. For dagpengemottakere er dette svært kostbare kurs.

NITO og Tekna vil derfor oppfordre til at NAV kan åpne for å gi dagpengemottakere støtte til slike kurs.

D. Behov for å utvide adgangen til å kombinere dagpenger med gründervirksomhet

Regjeringens utvidelse av adgangen til å motta dagpenger under etablering fra inntil ni til inntil 12 måneder var et godt skritt i positiv retning. NITO og Tekna har støttet denne utvidelsen.

Tilbakemeldinger fra våre medlemmer er at denne perioden fortsatt er for kort, og at den bør utvides.

Det å etablere en bedrift og få den opp og stå tar ofte flere år, og 12 måneder framstår i dette perspektivet som en kunstig kort grense, når dagpengeperioden er på to år

Tekna og NITO mener derfor adgangen til å motta dagpenger under etablering bør utvides til å gjelde hele dagpengeperioden, altså 24 måneder.

Ordningen er også byråkratisk og vanskelig å forholde seg til for den enkelte. Den bør derfor moderniseres og gjøres mer fleksibel. I dag rapporteres det på en opp til åtte måneders utviklingsfase, og en oppstartsfasen på inntil 4 måneder. Vårt forslag er at NAV i første omgang går bort fra denne faseinndelingen.

¹ Undervisningen foregår utenfor normal arbeidstid, dvs. på kveldstid, i weekender o.l. Utdanningen er eksplisitt lagt opp slik at den kan kombineres med fullt arbeid på dagtid. Når utdanning eller opplæring på full tid er gjennomført innenfor en tremåneders periode. Perioden på inntil tre måneder kan deles opp i bolker, men den samlede tid som nyttes til undervisningen kan maksimalt tilsvare tre måneders undervisning på full tid. For at undervisningen skal anses forenlig med fulltidsarbeid, må utdanningen ha redusert studieprogresjonen med minst 50 prosent i forhold til tilsvarende utdanning på fulltid med normal studieprogresjon.

Med vennlig hilsen

Steinar Sørli
Generalsekretær i NITO

Ivar H. Kristensen
Generalsekretær i Tekna